

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Mahkememizde görülmekte olan somut olayda başvuranın velayeti altındaki çocukları ... ve ...'nın nüfus cüzdanlarını kayıp olması nedeniyle yenisini çıkartmak için Sinop Nüfus İdaresine başvurduğunda, Nüfus idaresi başvuranın dilekçesine karşılık verdiği cevabi yazıda belirttiği üzere başvurana 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-b maddesine dayanarak idari para cezası düzenlemiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 41/4. maddesinde 'Nüfus cüzdanı, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince ve yurt dışında dış temsilciliklerce kişilerin kendilerine, ergin olmayanların veli, vasi veya resmî vekillik belgesi ibraz edenler ile bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen, beyanla yükümlü kişilere Bakanlıkça tespit edilecek usûller çerçevesinde verilir.' denilmekte, 68/1-b maddesinde 'Nüfus olaylarını bildirme yükümlülüğü olup bu yükümlülüğünü bu Kanunda belirtilen süre içinde yerine getirmeyenlere, nüfus ve aile cüzdanlarını kaybedenlere ve nüfus cüzdanının geçerlilik süresinin son bulmasından itibaren altmış gün içinde bu cüzdanlarını değiştirmeyen kişilere veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince, yurtdışında ise dış temsilcilik veya dış temsilciliklerde görevli memurlarca 50 YTL idarî para cezası verilir.' denilmektedir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-b maddesi 2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7. ve 35. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Zira 2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7. maddesinde 'Ceza sorumluluğu şahsıdır.' denilmekte, 35. maddesinde 'Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.' denilmekte, 11. maddesinde 'Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.' denilmektedir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 20/1. maddesinde 'Ceza sorumluluğu şahsıdır. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.' denilmekle 2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7. maddesi bir kez daha vurgulanmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3/1-b maddesinde 'Bu Kanunun; Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.' denilmekte, 11/1. maddesinde 'Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanamaz.' denilmektedir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-b maddesinde belirtilen '...veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine, ...' cümlesi hem 2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7., 35., 11. maddelerine ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 20/1. maddesine aykırılık teşkil etmekte hem de 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 11/1. maddesi ile de çelişmektedir. Zira bir yandan 15 yaş altındaki çocukların kabahat ehliyeti olmadığını kabul etmek diğer yandan ise bu sorumluluğu velisine yüklemek hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Kaldı ki 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 336. maddesine göre velayeti birlikte kullanan ve her biri velayet hakkına sahip olan anne ve babadan her hangi birini velayeti altındaki çocukların eylemlerinden sorumlu tutmak da hem yukarıdan zikredilen ilgili kanunlara aykırılık teşkil etmekte hem de vicdanları rahatsız etmektedir.

Esas Sayısı : 2011/105
Karar Sayısı : 2012/38

2709 sayılı 1982 Anayasasının 152/1. maddesinde 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.' denilmektedir.

2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7., 35., 11. maddelerine aykırılık teşkil eden 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-b maddesinde belirtilen '...veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine, "cümlesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerektiği mahkememizce kanaat getirilmiştir.

Bu nedenle;

1- 2709 sayılı 1982 Anayasasının 38/7., 35., 11. maddelerine aykırılık teşkil eden 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-b maddesinde belirtilen '...veya bu durumdaki çocukların veli veya vasilerine,...' cümlesinin iptali için 2709 sayılı 1982 Anayasasının 152. maddesi gereğince Anayasa Mahkemesi'ne BAŞVURULMASINA,

2- Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davanın GERİ BIRAKILMASINA,

3- Anayasaya aykırılığın değerlendirilmesi için dosya içeriği ve belgelerin onaylı birer suretinin (Anayasa Mahkemesinin 15.09.2009 tarih ve C.01.0.GNS-032-145/1170 sayılı yazısı dikkate alınarak Uyp Doküman Yönetim Sistemi üzerinden) ANAYASA MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

4- 2709 sayılı 1982 Anayasası'nın 152/3. maddesinin amir hükmü gereği dosyanın Anayasa Mahkemesi, gelişinden başlamak üzere beş ay içinde karar verilmesinin beklenmesine, bu süre içinde karar verilmezse davanın yürürlükteki Kanun hükümlerine göre sonuçlandırılmasına,

Mahkememizce karar verilmekle, Anayasaya aykırılığını değerlendirilmesi yüksek mahkemenizden arz olunur."